

Խալիլ Կիլիսցի.— Կիլիսիայի պետք
չկայ, մենք Հանրապետություն ենք
խաղաղ այս հարապատկերում...

Ջոհարյան (Մայիլ Կիլիսցի) խոսեց
տեղով ազատի կ'ազատեմ...

Նախարար.— Սթեյ Լուսթի պէյ
կ'ուզէ թող իր հարցումները որոշէ, ես
ամենուրեք ալ կ'ընեմ պատասխաններ
և վստահ եմ որ իմ ամբողջ բացատրություն-
ներով ժողովիդ վստահություն կ'ապրա-
նանք (Մախիբ)։

Պողոթյան և Իսմայիլ Հաջաբեկ հա համա-
միտ գտնուեցան նախարարին։

Արսեր պէյ.— Լուսթի պէյ կը յայտա-
բարէ թէ՛ 325-ի պիտանքին հետ առնչու-
թիւն ունեցող բաներ ունի յայտարարելիք-
առաջին պարագայ խոսքեր են. այս թագրի-
րը պէտք է մերժել։

Լ. Ֆիլիքի (բարկացած).— Ես իրեն ե-
րեսփոխան անա կուգամ ձեռքի կ'ընեմ թէ՛
Հանրապետություն չիտունեան նախարարութեան
գլխավոր գաղտնի մարդը, իր պատանդին
մարդը է (աղմուկներ). ես չեմ ըսեր թէ՛
պէտք է այստեղ պատասխանէ, ուրիշ օր մը
թող զայն ես բացատրեմ ինչն ալ։

Ալեքսանդր պէյ.— Լուսթի պէյ
ըրո՞ւմ հարցումները ամենքն ալ պատասխան
գործեր են և կամ անպատասխան մէջ եղած
բաներ են և հետեւեալ հարցումներն ինչ-
նէն ներկայ նախարարութեան հետ և առ-
ջարտութիւն չէ զայն աղէտը ինչու համար
պատասխանատու ըսնելով, մարդ մը միայն
իր ըրածներուն պատասխանատու կրնայ
ըլլալ. իսկ ամէնէն զատ Լուսթի պէյ թող
բնի մը զաղաքագլխարկութիւն անդին, որ-
պէս զի նախարար մը չի նախաձեռն
իսկ անոր ներկայութեան (Մախիբ)։

Լուսթի պէյ.— Ժողովը կրնայ ծախել
միջոցներ ժողովուրդը ինչի հետ է...

Պոսո.— Նախարարը ինչէն գիտեր որ
այստեղ իր մասին հարցում պիտի ըլլայ և
հոս ներկայ կը գտնուին։

Տօթ.— Ինչա Նուր.— Այս ժողովին
մէջ մեծամասնութիւն կազմողները, միշտ
կ'ուզեն որ ամենի թաղերները մեծօրինակ
հարցադրուին իր վանեան. նախարար մը
անմիջապէս պէտք է պատասխանէ երբ
իրեն հարցում կ'ուղղուին։

Հայախան.— Երեսփոխանը հարցում-
ներու բնեկեղծի չեմ ըսեր... Նախարար
մը ամեն ատեն պարտաւոր չէ պատաս-
խանելու (Արմաւիկ)։

Իրիկ Նուր.— Ե՛մ ամէն խօսքերնիդ
միշտ պարտաւոր էք պատասխանելու։

Արքայ.— Թերթիբուն մէջ գրուած-
ները ո՞ր աստիճան ճիշդ են սակայն.
նախ Լուսթի պէյ պէտք էր նախարարու-
թիւնէն բացառութիւն ուղեր. երբեք և
գնեմ և փետր հոս հարցում ուղղուի
Լուսթի պէյ.— Ե՛մ քննելի, ճիշդ են
ըսածները. ես արեւոյ ապացուցանեմ...

Պ. Հայախան.— Սահմ. կառավարու-
թեան մը նախարարները միշտ հարցում
մը պատասխանելու կողմնակից են. բայց
ինչպէս կարողութեան ամա կարգ մը ինս-
տիտուի (աղմուկներ) Թերթիբուն ըրած
նպատակաւոր յարձակումներուն, ամեն
երկրի մէջ ալ նախարարներու դէմ այս
տեսակ յարձակումներ կ'ըլլան. գաղով
Տերթիբի երեսփոխանին, կ'ընէ թէ՛ մէկ
ըսան անգամ ինչի զիմեց և տեղեկու-
թիւններ առաւ. բայց ես կը յայտարարեմ
թէ՛ իմ ձեռն եկաւ միայն իր բարեկամնե-
րը թաղելու ընկերուս։

Լուսթի պէյ.— Սահմ. էք... ես եր-
բէք ձեր ձեռն մարդ թաղելէ ըրած չեմ.
անգամ մը Միսթիբի պէյին հետ զարկի. ը-
նէք Միսթիբի պէյին, ես անակ լսան ըրի...
Միսթիբի (Կրկերի).— Այն օրը անանկ
բան մը չ'արեւ։

Հայախան.— Լուսթի պէյ պէտք է
լաւ գիտնայ որ ո ո է նախարարին անձը
ինչոքոյն առաքիւյ չեն ընել. ասիկա ան-
բաղադարականութիւն է. եթէ ես գործիս
յարմար չեմ չեմ, լայն ատեն ժողովը
կրնայ անվստահութիւն յայտնել։

Նախագահը ցաւ յայտնել. որ երկու
կողմն ալ անպատճառ ընթացքի մէջ գրտ
նուեցան և զուէն զբաւ Լուսթի պէյի ա-
ռաջարկը որ մերժութեամբ, քանի որ Իթ-
թիստի բառերն, որ միշտ մեծամասնու-
թիւն կը կողմնէ, նախարարին կողմն էր։
Միայն ժողովը որոշեց, որ ինք թագրի
մը ալ, որուն մէջ որոշուած ըլլան հար-
ցումները։

Թեալ ժողովը չարուանկեց թագրի-
ներու ընթերցումը։

ՆՈՐ ԲԵՄ

Վարչութեամբ ՏԿ. ՍԻՐԱՆՈՅԷ

Վաղը ցորէի (25 փետր) ժամը
ճիշդ Յուլիանի Բերս, Վարդիթ Թաթու-
նին մէջ տեղի կ'ունենայ Տիկին Սիրանոյի
վերջին յանձնարարական, Մեծն Վարդան
Մամիկանեան, հեղինակ. Կարինեանի, ինչ-
րոնականի երգչի խումբը եռամսկայ պի-
տի մասնակցութիւնով Սիրանոյի Աղջ. եր-
գերուն Այս ներկայացումն համար բացա-
ռաբար գինները գրեթէ 50 % թղարուած
են։ Նոյնպէս Սիւրաբ, Լաւարան թատրոնին
մէջ չարագ զինքը տեղի կ'ունենայ վերջին
ներկայացումը։

Ի ՊԱՆԻՏԻ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆՈՅԷ

Պիտի ներկայացուցի Պաշտպան ընտա-
նեկան յուլից արամ 5 արար, հեղ. Տիկ.
Նոյմիլի։ Մեծամասնութիւններ պիտի ար-
տասանեն Տիկին Սիրանոյի և Պ. Վ. Գա-
փաշեանի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԵԱՆՔԸ

Բարեկամ Պ. Սմբատ Իսախան հե-
տեւեալ երկուողը կը զրկէ ինձի։

«Հիմա եր զինուորագործութեան խոն-
դիրը գրեթէ կատարուած իրողութիւն
մըն է և Հայերը, իրենց կարգին, զենքի
անա կանչուած են, Պուլկարով դէմ յա-
ռաժկայ պատերազմի մը մէջ Հայերը
զենք պիտի վերցնեն Պուլկարներուն դէմ,
որոնք՝ երբ 86-ի կոտորածէն յետոյ հաղա-
բար Հայեր Պուլկարով հողը ապստա-
նեցան՝ այնքան լաւ ընդունելութիւն ը-
րին մեր փախստական ազգակիցներուն և
մեր երախտագիտութեանը արժանացան»։

Առաջին անհարկով, այս հարցումին
մէջ գեղեցիկ զգայման մը արտայայտու-
թիւն կը դիտուի և վարկեան մը ար-
դարեւ կը մտածեն թէ՛ ինչպէս կարելի է
զենք վերցնել այն մարդոց դէմ, որոնք
քանի հաղար փախստական Հայեր պա-
տկարկեցին, երբ անոնք Հայիային առ-
նելի եւթնամեայ իսլամ կռուային մատա-
պուր։ Սահմանադրելին վրայ Պուլկարներ
պայանելով է որ մեր երախտագիտական
հարկը պիտի հաստատենք։

Ըստ Պ. Իսախանի, Պուլկարով հետ
պատերազմի մը պարագային, հայ զին-
ուորները օգին մէջ պարզեցին են իրենց
հաղթելները և զգրկատուութեան են այն
մարդոց հետ որոնք մեր հայրենիքին քա-
մաններէն ներս խուժուել վրայ են։

Միամիտ ըմբոստ և անալ տրամա-
բանութիւն զինուորական պարտականու-
թեան մասին. ես կ'ընեմ, որ, ընդհան-
րապէս, պատերազմի մը պարագային,
սահմանադրելին վրայ, հայ զինուորսն ալ,
ինչպէս բոլոր միւս աշխարհի զինուորները
օտմ. բանակին, զարեկու գարեկուց են
Պուլկարներուն հետ և թող ապուր չեն որ
անոնք մեր երկրին սահմաններէն ներս
մտնեն Այլապէս մտածել զինուորի կո-
չուելին և պարտականութեան մասին սխալ
զգուրկար մը ունենալ է, ինչ է զինուոր
մը. կրտարական տարր մը, մեղքայ մը,
բաղձի մը որ կը չարքի երբոր հրամարը
արեւելին, զինուոր մը ոչ կար մը կը
ներկայանան, ոչ սիրտ մը, ոչ զգուրկ
մը, ու մըն է որ կը ծառայէ երկրի մը,
հայրենիքին պաշտպանութեանը և պա-
տկանութեանը։ Բնութեան և դատարանի
այն զինուորը որ երկրին թշնամիներուն
հանդէպ կը թեքանայ իր արարական
պարտականութիւնը կատարելէ։ Կոչուան
դեղով իր համակրութիւններուն, իր այս
կամ այն զգացումին, իր նախամեծար-
ութիւններուն։ Ետա ծիծաղելի պիտի ըլ-
լային Հայերը՝ օտմ. բանակին մէջ զինու-
որագրուելու համար պայմաններ զնելով,
որպիսի է Պուլկարով դէմ պատերազմի
մը պարագային՝ Պուլկարներուն դէմ զենք
վերցնելու պայմանը։

Զինուորական մէջ մէկ բացառիկ
պայման կայ. հնազանդութիւն՝ բառին
ամենալայն առումովը. ես կ'ընեմ որ հայ
զինուորը ոչ միայն պարտաւոր է Պուլկա-
րին վրայ կրակ ընել՝ երբոր հարկը ներ-
կայանայ, այլ և Հայուն վրայ իսկ երբ
պիտի ընէ երբոր հրամարի իրեն։ Ես-
թաղերնը որ օրին մէկը, ո ո է պատճա-
ռով, երկրին մէկ կէտին վրայ Հայերը
խուժուեցին մը յարուցանեն կառավա-
րութիւնը՝ զսպելու համար այդ չարժու-
րեկականութեամբ զօրք պիտի հանէ։ Այդ
զօրքերուն մէջ Հայեր ալ կան. բայց
Պուլկարի արախարանութեանը, ուրիշ
այդ հայ զինուորները վար պիտի զենն
զենքերին, ըսելով։

—Մենք մեր արեւակից եղբայրներուն
դէմ զենք չենք պարպել։

Անցեալ տարի, ապրիլ 14ին, Ռուս-
լիէն եկած խաւ զինուորները Պոլսոյ դէմ
բռնա խաւ զինուորներուն դէմ զենք
չպարպցին, պարտականով որ իրենց
հայրենիքները չեն զինուոր պայանել։
Ինչոքոյն չառ թարմ է՝ անոր ամեն մեծ
բանամտութիւնը ինչեւ համար։ Ինչ
պիտի ըլլար այս երկրի վիճակը եթէ
պատարար բանակին երկու զինուորները
առանկ պարտականով մը գրկատուութեան
Հայիային ընդունա զինուորներին հետ։

Բանի մը տարի առաջ, Ռուսիայի մէջ
գլխաւորական անհրկու չարժու մը ա-
ռաջ կեւաւ։ Երկրին առաջական անտա-
նելի դրութիւնը կատարեցուցած էր շահա-
գործուած ու հարուստարուած դատա-
կարգը, որուն վրէժը Գրութիւնը անաւոր
եղաւ։ Զարկու, կոտորեց, սպաննեց,
քանդեց ինչ որ կը ներկայանցնէր կայաւա-
նաւորութիւնը։ Երկրի վրայ զանազն մէջ էր
պատկարարութիւնը բանակները չարժան
մէջ դրաւ։ Արեւմտեղ ընդարմանին ե-
ղան Բանարը, որ մեծ մասամբ զեղա-
ցական տարրերէ կը բաղկանար, իր կար-
գին զարկաւ և անխալ զօրեցեց բոլորս
գլխաւորները։ Արեւել ինչեղի պէս վա-
ղեց։ Կատարեցաւ որ զինուոր գլխաւոր
ըն զարկաւ. սպաննեց իր հարկը, որ ըն-
բառա մըն էր։ Զինուոր մը իր հայրն
սպաննէ. ասիկա զինուորական պարտա-
նախալութեան ծայրագոյն աստիճանն է։
Այն օրը իմայ Պ. Իսախանին Պուլ-
կարը, որ մեղի հետ աղգականական կապ
չուէր վերջապէս։ Ես ես կը կարծեմ թէ
պատերազմի մը պարագային եթէ հայ
զինուորը իր պարտականութիւնը կատարէ

կրակ ընելով պուլկար զինուորին վրայ,
ո ո է կերպով դատած չլիտի ըլլալ այն
եւթնամեայ իսլամութեան դէմ զոր կը պար-
տեղը պուլկար ազգին հանդէպ, որ ար-
քէն ո ո է ապրելու, անհրկու և անար-
քէն չլիտի անտայ հայ զինուորին վար-
մանըին մէջ։ Կր սիրեմ նաւատալ թէ Պ.
Սմբատ Իսախան և ինն պէս մտածող-
ները զինուոր պարտականութեան մա-
սին կը բարեկիւրս իրենց տեսնելու ե-
ղանակը։

ՍԻՐԱՆՈՅԷ

ԱԶԱՏ ԿԵԱՆՔԸ

ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ՄԻՋ

Օտմ. Երեսփ. ժողովը նախագահ Անձեա
Բիլա պէյ երեկ, կէս օրէն յետոյ, Կարինի
երեսփոխան Վարդապէս Էֆ. Ի հետ միասին
պատրիարքական երթելով, փոխարքան
այգիլութիւն առաւ Ս. Պատրիարք Հօր և
Հնորաւորից Ս. Սրբազնութիւնը, Անձեա
Անձեա վարդապետին առթիւ։ Անձեա
Բիլա պէյ ուրախութեամբ յայտնեց որ
Իսախան Սրբազնութեան ազգէն սիրուած է,
որ կը նշանակէ թէ՛ անոր օգտին ու բա-
նարութեան համար կ'աշխատի, հետեա-
բար մեծ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ
հայրենիքին։ «Այս տեսակեամբ, յարեց
Բիլա պէյ, զուգը ո՞ր թէ միայն հայացեալ
այլ բոլոր անգիտելիքները կը սիրուի ու
կը յարգուի իրեն պարտիարք քանի որ
անձեա ալ շահուն համար կ'աշխատի»։

Անձեա Բիլա պէյին այն յայտարարութեան
թէ Երեսփ. ժողովը հայերուն կողմնակից
է իսկայն ալ անոնց կողմնակից կը
նշանակէ և շատեր օրալ զաղաքագլուր
եղանակը իր զգացումներուն անկեղծութեան
մասին, Ս. Պատրիարքը պատասխանեց
թէ ինչպէս տեղաբնակ է իր ժողովը գոր-
քը գրաւող անձնաւորութիւնները այս
տեսակ յարձակումներու երթելով կ'ըլլան,
իրաւ. կամ անիրաւ։ Իսախան Սրբազն
ինչեղից փութեամբ Առաջնորդ որդեւոր և
այլորեւոր համար ըլլալով հաստատուելով,
որուն համար պիտանքին մէջ նշանակուած
100,000 սակի զուգումը անաւական է,
ինչպէս անգիտելի որ Երեսփ. ժողովը
Առաջնորդին պէտքէն արեւելի տուած էր, տա-
կայն տակից պիտի կրնայ գտնէ անտեղի
զարման մը ըլլալ տեղից թշնամիներուն
Երեսփ. ժողովը նախագահ պէյը փափկա-
նակաւութեամբ դիմելով տուած թէ եթէ Ս.
Պատրիարքը, այլ եւ այլ աղէտներու հե-
տեւեցով, ինչպէս պատահելով են, որ-
քանցած ու այլապէս զորք օտմանց ար-
քին համար ընդհանրացնել իր առաջարկը,
թերեւս կառավարութիւնը անկի սիրակը
եւ շուտապէս ընդունելութիւնը մը ընել
անոր։ Պատրիարք Ս. Պատրիարքը
նկատեց ինչեղ օտմ. մեծա զինուոր-
ներու ընտանիքները և ուրիշ կեղծ ալ
զենեակները մեղադարու և մտածելու
համար, սակայն ասիկա կառավարութեան
պարտքն է։ Իրեն զիտողներ հայ որբեն
ու այլերենի են միայն և ինչ ալ այլմ
անոնց աղբըրը կը կրկնէ։ Այս պատին
վարդապէս Էֆ. միլամեղով, փափաք
յայտնել որ Ս. Պատրիարքը եւ Անձեա
Բիլա պէյ ուրիշ ասիկա տակալ մտնել
տեսնուելով, միջոց ունենան զիրար լաւ
ճանաչուելու և երկրին ու ազգին կարգա-
դրութեան կարտ ինչեղութիւններուն մասին
խորհրդակցելու։ Բաւական վայրկեանի տե-
սակաւութեան մը յետոյ Կարինի հրապեղ
տաին Ս. Սրբազնութիւնէն։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։ Սրբազնութիւնն ալ կը
փութայ իր ինչեղութիւններուն ուղղել և
երկար տարինը մաղկել Հայոց սիրեցեալ
Պատրիարքին, իր ծննդեան ուրիշ յարե-
կանին առթիւ։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։ Սրբազնութիւնն ալ կը
փութայ իր ինչեղութիւններուն ուղղել և
երկար տարինը մաղկել Հայոց սիրեցեալ
Պատրիարքին, իր ծննդեան ուրիշ յարե-
կանին առթիւ։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։ Սրբազնութիւնն ալ կը
փութայ իր ինչեղութիւններուն ուղղել և
երկար տարինը մաղկել Հայոց սիրեցեալ
Պատրիարքին, իր ծննդեան ուրիշ յարե-
կանին առթիւ։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։ Սրբազնութիւնն ալ կը
փութայ իր ինչեղութիւններուն ուղղել և
երկար տարինը մաղկել Հայոց սիրեցեալ
Պատրիարքին, իր ծննդեան ուրիշ յարե-
կանին առթիւ։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։ Սրբազնութիւնն ալ կը
փութայ իր ինչեղութիւններուն ուղղել և
երկար տարինը մաղկել Հայոց սիրեցեալ
Պատրիարքին, իր ծննդեան ուրիշ յարե-
կանին առթիւ։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։ Սրբազնութիւնն ալ կը
փութայ իր ինչեղութիւններուն ուղղել և
երկար տարինը մաղկել Հայոց սիրեցեալ
Պատրիարքին, իր ծննդեան ուրիշ յարե-
կանին առթիւ։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։ Սրբազնութիւնն ալ կը
փութայ իր ինչեղութիւններուն ուղղել և
երկար տարինը մաղկել Հայոց սիրեցեալ
Պատրիարքին, իր ծննդեան ուրիշ յարե-
կանին առթիւ։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։ Սրբազնութիւնն ալ կը
փութայ իր ինչեղութիւններուն ուղղել և
երկար տարինը մաղկել Հայոց սիրեցեալ
Պատրիարքին, իր ծննդեան ուրիշ յարե-
կանին առթիւ։

Ս. ՊԱՏԻՍԿԱՐԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեկ, 23 փետր. Ս. Պատրիարք Հօր
ծննդեան յիշատակին ըլլալով, երեղե-
ցական ու աշխարհական բազմաթիւ ան-
ձեր, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի բա-
նար պաշտպանները շնորհարարեցին Ս.
Սրբազնութիւնը։

